

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Міжнародний симпозіум
«Актуальні питання румунської філології»

Simpozionului științific internațional
«Probleme actuale de filologie română»

«КАФЕДРА РУМУНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ:
150 РОКІВ ДІЯЛЬНОСТІ»

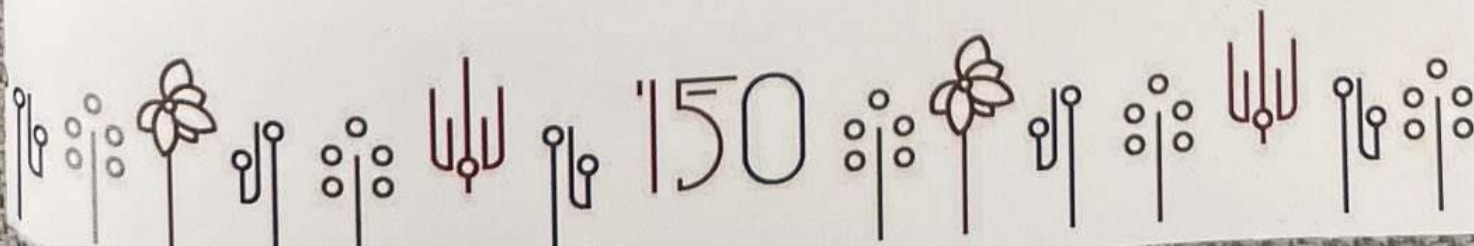
«CATEDRA DE LIMBA ȘI
LITERATURA ROMÂNĂ
A UNIVERSITĂȚII DIN CERNĂUȚI:
150 DE ANI DE ACTIVITATE»

8-10 жовтня 2025 / 8-10 octombrie 2025

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Proiect finanțat de Departamentul
pentru Români de Pretutindeni

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych” din Cernăuți

Кафедра румунської та класичної філології
Catedra de Filologie Română și Clasică

Центр порівняльної румунської філології імені Григорія Бостана
Centrul de Filologie Română Comparată „Grigore Bostan”

Румунський культурологічний центр імені Еудоксіу Гурмузакі
Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”

ПРОГРАМА/PROGRAM

Міжнародного наукового симпозіуму «Актуальні питання
румунської філології» / Simpozionului științific internațional
„Probleme actuale de filologie română”

**«КАФЕДРА РУМУНСЬКОЇ МОВИ
ТА ЛІТЕРАТУРИ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ: 150 РОКІВ ДІЯЛЬНОСТІ»**

**„CATEDRA DE LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ A UNIVERSITĂȚII DIN CERNĂUȚI:
150 DE ANI DE ACTIVITATE”**

8-10 жовтня 2025 / 8-10 octombrie 2025

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Proiect finanțat de Departamentul pentru Români de Pretutindeni

**Чернівці/Cernăuți
2025**

Petrea LINDENBAUER

Universitatea din Viena

petrea.lindenbauer@univie.ac.at

**Provocările cercetării limbii române
în statu-quo-ul de limbă de patrimoniu**

Limba română a devenit o limbă importantă pentru imigranții din Austria. Vorbitorii de limba română aparțin diferitelor generații de achiziție lingvistică. Performanța lingvistică a acestor vorbitori variază foarte mult și prezintă diferite variații ale limbii. Cercetarea limbii moștenite a fost inițiată inițial în țările vorbitoare de limbă engleză și germană. Constelația sa de cercetare este deosebit de complexă, deoarece trebuie să țină seama de diversi parametri și se învecinează cu mai multe alte discipline (cercetarea creierului, achiziția limbajului, declinul limbajului, achiziția limbilor străine, învățarea limbilor ca L1, L2, L3, L4, Lx etc.). Până în prezent, cercetările au dat rezultate foarte diferite. Acest articol încearcă să ridice câteva întrebări despre sistemul (fonetic, morfologic, sintactic?) limbii române, o limbă care pare să fi fost mai puțin cercetată ca limbă moștenită.

Ольга МЕЛЕНЧУК

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

o.melenchuk@chnu.edu.ua

**Проблематика газетних публікацій Миколи Богайчука
про українсько-румунсько-молдавські літературно-
культурні зв'язки**

У доповіді присвячено увагу літературно-критичному доробку українського літературознавця, перекладача і педагога, колишнього доцента кафедри зарубіжної літератури філологічного факультету Чернівецького університету Миколи Богайчука. У своїй науковій діяльності літературознавець висвітлював проблеми українського, молдавського та румунського літературного процесу. Низка його публікацій у місцевій пресі, зокрема в газеті «Радянська Буковина», свідчить про широке коло досліджуваних питань, пов'язаних як із творчістю українських письменників

(центральне місце серед них належало постаті Т. Шевченка), так і з творчістю представників румунської та молдавської літератури. Наприклад, у шевченкознавчих студіях М. Богайчук звертався до видатних діячів молдавської та румунської культури, які активно популяризували спадщину поета через переклади й видання його творів.

Дослідник аналізує шевченкознавчий доробок румунського літературного критика, одного з перших перекладачів та популяризаторів творчості Т. Шевченка – Константина Доброджану-Геря. У науково-критичних публікаціях М. Богайчук також звертається до постаті молдавського письменника Замфіра Арбуре, який активно сприяв поширенню творів Шевченка серед молдаван і румунів та першим у молдавській і румунській літературах переклав «Заповіт». Згадує про популяризаторську діяльність румунського поета і літературного критика Барбу Лезеряну, який у своїх публічних виступах часто апелював до творів Т. Шевченка. На переконання М. Богайчука, особливо вагомим був внесок видатного румунського письменника, академіка Міхаїла Садовяну. Він перекладав вірші українського поета, написав передмову до першого румунського видання «Кобзаря» Т. Шевченка та вперше в румунській літературі вказав на народність і гуманізм творчості поета. Детальніше про видання творів Т. Шевченка у Румунії М. Богайчук розглядає у статтях «Твори Т. Г. Шевченка в народній Румунії» (1962), «„Кобзар” румунською мовою» (1964).

Досліджуючи питання популяризації творчості українських письменників, зокрема І. Франка, М. Коцюбинського, Лесі Українки у румунському культурному просторі, М. Богайчук згадує про переклади Валерія Кордуна, Єуджена Михайчука, Ніколає Мерджану, Іона Буздугана, Штефана Іонеску, Петре Соломона.

Окрім того, у творчому доробку М. Богайчука є статті з нагоди пам'ятних дат, присвячені класику світової літератури Міхаю Емінеску, видатному румунському драматургу і прозаїку, майстрові політичної сатири І. Л. Караджале, румунському письменнику Александру Сахії, румунському й молдавському вченому-енциклопедисту, громадсько-політичному діячу Богдану

Петрічейку Хашдеу, молдавському письменнику, публіцисту і фольклористу Олександру Хиждеу та іншим діячам.

У своїх літературно-критичних публікаціях М. Богайчук підкреслює значення українських письменників Румунії, які розвивають і збагачують духовні надбання своєї батьківщини (Оксана Мельничук, Іван Федько, Юрій Павліш, Гаврило Клемпуш, Денис Онищук).

Alina Gabriela MIHALACHE

Universitatea din București

alina-gabriela.mihalache@litere.unibuc.ro

Masca și deghizarea la începuturile teatrului în limba română.

Scena citadină și influențele ei

Scena citadină de limbă română se construiește, la jumătatea secolului XIX, în spațiile incerte, nerevendicate estetic, ale trupelor ambulante, călătorind între provincii cu modesta lor recuzită. Cel mai adesea, aceste trupe includeau actori străini și abordau un repertoriu bazat pe localizări după piese care-și testaseră deja succesul în mediul francez sau italian (vezi trupa Fany Tardini).

Odată cu asaltul, pe scenele citadine, al dramoletelor de salon și al localizărilor după piesete occidentale cu rădăcini în *commedia dell'arte*, farsa burlescă, *quiproquo*-ul și deghizarea dezvoltă și la noi un gust aparte pentru „înscenări” și jocul cu măști.

La apariția teatrelor naționale, cu arhitectura lor vest-europeană, spectacolul local recurge adesea la noua recuzită cosmopolită a carnavalului și a farsei, creându-și propria istorie locală și un întreg șir de hibridizări stilistice în spațiul generos al deghizării.

Survolând imaginarul scenic de secol XIX, constatăm că aceste măști ce urcă pe scena de limbă română în perioada bonjuristă, ipostaziază tipologii ale seducției, trec ușor de la un chip la altul, care se lasă îndepărtate facil de personajul lor, fără a altera identitatea celui care o poartă. Câteva *Chirițe* în travesti, *Iășii în Carnaval*, *D'ale Carnavalului* rămân în istoria spectacologiei românești prin stilistica luxuriantă a deghizărilor.

Studiul de față își propune să surprindă manifestarea măștii pe scena citadină românească, pornind de la câteva reprezentări ale amintitelor piese, în epoca lor.